

Ramassetter Vince életútja

Az Értéktárba delegálta: Szabó Jánosné, 2019
Települési értéként 18/2019. (IV. 3.) STÉBH számmal határozat született róla
2019. április 3-án, mely alkalommal a megyei értéktárba is
felvételét javasolta a Bizottság.

I.) A javaslattevő adatai:

1. A javaslatot benyújtó (személy/ intézmény/ szervezet/ vállalkozás) neve:

Sümege Város Önkormányzata

2. A javaslatot benyújtó személy vagy kapcsolattartó adatai:

Név: Szabó Jánosné
Cím: Sümege Arany János u. 29
Tel.: 06 30 300 88 47
E-mail: violaanna@mailbox.hux

II.) A települési érték adatai:

1. A települési érték megnevezése:

Ramassetter Vince, a mecénás életútja

2. A települési érték kategóriák szerinti besorolása:

Kulturális örökség

3. A települési érték fellelhetőségének helye:

Sümege

4. A települési érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása

Ramassetter Vince a sümegi bornagykereskedő

A polgári átalakulás időszakában Sümeg városában az egyház, a vidéki nemesség, illetve a falusi lakosság soraiban a szőlő és a bor szerepét az örökölt hagyományok határozták meg, ám a polgári származású Ramassetter Vince felismerve a bor-nagykereskedelemben rejlő lehetőségeket, a 19. század közepére a vidék egyik legnagyobb szőlőbirtokosa és a legjelentősebb bel- és külföldi forgalmat lebonyolító borkereskedője lett.

Az 1806-ban, Sümegen született Ramassetter Vince, szüleivel a mai Deák Ferenc utca 8. szám alatt rendezték be családi életüket. Testvérei közül Erzsébet, Terézia-Alojzia és Károly érték el a felnőtt kort, de ők elkerültek a városból. Vince a szülői háznál maradt, támogatva apja, Leopold mesterségét, aki jelentős vagyonát kékfestőként teremtette meg; de borkiméréssel és borkereskedelemmel is foglalkozott. A sümegi hegyoldalban, a Fehérkövek alatt egy nagyobb méretű szőlőbirtokot is tulajdonolt. A családi vállalkozáson belül Vince a kékfestő-termékek értékesítéséért felelt.

Sokat utazott. Eötvös Károly 1906-ban, a Balatoni utazás vége című művében úgy írja: az ifjú kereskedő 1848-ban egy londoni útja alkalmával figyelt fel a Rajna-menti bor ottani árára, mely a magyarországinak a harminczorososa volt. Gyors számítást végzett: ha fele annyiért mérnék a magyar bort, akkor is tizenötszörös hasznot hozna. Elgondolását, tettek követték. A század közepére a vidék egyik legnagyobb szőlőbirtokosa és legjelentősebb forgalmat lebonyolító borkereskedője lett.

Az ifjú Ramassetter gazdaságát újabb és újabb szőlőültetvények vásárlásával gyarapította: a sümegi Öreg-Baglyashegyen, Somlón és Badacsonytomajban. Az általa megtermelt borok mellett ő volt a Balaton-felvidéki szőlősgazdák termékeinek legjelentősebb felvásárlója és exportőre. Borászatának irányítását Sümegen alakította ki.

Központi raktára a mai Kompanik Zsófia utca sarkán álló hatalmas épületben, a Magazinban volt. A plébániatemplom bejáratával szemben álló kádárműhelynek helyet adó épületet 1856-ban építette, míg kétszintes palackozóüzeme a mai Kossuth utca 26-os számú ingatlanon volt berendezve. Borait a műhelyben gyártott hordókkal együtt árusította. Mellette „RAMASSETTER SÜMEG” feliratú üveg-butellákat is készített, megteremtve így a palackozott borok forgalomba hozását.

Építkezéseit segítette Sümeg határában, a Tikhegyen létesített téglagyára. Végrendeletében meghagyta, hogy a helybeliek önköltségi áron vehessék a téglát. A mai belváros régi épületeinek falaiban megtalálhatók még az RV (azaz, Ramassetter Vince), illetve SV (Sümeg Város) monogramos téglák.

Sümegen „a kiváló minőségű, jól kezelt” borokat az 1861-ben megnyílt első sümegi étterem bérlője, Mayer János árusította. Feljegyezték: olyan sikere volt ennek a bornak, hogy elmentek Ramassetterhez azzal a kéréssel, állítsa be a butellás mérést a városi kocsmákba is. Az 1800-as évek elejéről fennmaradt árjegyzék szerint többféle bor került ezekbe a hét decis butellákba. A sümegi borok mellett neszmélyi, Szent-György hegyi, badacsonyi, somlai, sashegyi, szekszárdi és villányi borokat is palackoztak. Ramassetter borkereskedelme kiterjedt Ausztria, Németország és Anglia borlerakataira is. Egyes források szerint Szentpétervárra, Moszkvába, Konstantinápolyba, Rómába és Madridba is eljutottak. Londonban, valamint Bécsben arany- és ezüstéremmel jutalmazták.

1836-ban elvette feleségül a felvidéki Árva megyei Babróból származó Kompanik Zsófiát, akitől egy fia és egy leánya született, de mindketten fiatalon hunytak el. A gazdasági életben sikert-sikerre halmozó Ramassetter házaspár aktív szerepet vállalt a város társadalmi életében. 1846-tól halálukig az általuk létrehozott alapítványok sokasága Sümeg oktatási, szociális és egészségügyi fejlődését alapozták meg. Igazi mecénások voltak.

Ramassetter Vincét két alkalommal is városbírónak választották. 1858-ban a császár Arany Érdemkeresztrel jutalmazta, majd nemességet is kapott. Így élete utolsó éveiben a „Fehérkőaljai Ramassetter Vince, a Ferenc József rend lovagja” cím illette meg. Kék és arany színekben tartott, úgynevezett Beszédes Címerén jelképeket tartalmazó, Ramassetter tényleges tevékenységeire utaló, címerén megjelenik a borász-mesterséget jelképező szőlőfürt, az ipart és kereskedelmet szimbolizáló fogaskerék, két oldalán a szorgalom jelképeivel, két méhecskével. A címer felső felén látható ágaskodó oroszlán, a bátorság, hősiesség és az erő hagyományos szimbóluma, talán nem véletlenül

jobb mancsával szőlőfürtöt emel a magasba, míg a címer alsó felén a domb mögül felbukkanó nap, Ramassetter Vince világhosszgot hozó tevékenységét szimbolizálja.

A sümegi, badacsonyi és somló-hegyi szőlőbirtokok későbbi sorsának alakulásáról a Ramassetter-házaspár 1875. dec. 2-án kelt végrendeletében a rokonságra, ismerősökre, a város iskoláira, szociális és egészségügyi intézményeire hagyott ingatlanok és pénzüsszegek mellett, a szőlőbirtokok kapcsán négy örököst: két hűgát, Erzsébetet és Terézia-Alojziát, illetve azok családtagjait, valamint a gazdaságot éveken át irányító Raile Józsefet és pincemesterét, idősebb Hladny Jánost jelölte meg.

Ramassetter Erzsébet a badacsonyi birtokot örökölte. Másik hűgának, Terézia-Alojziának három gyermeke született, közülük egy örökölte a sümegi hegyen Ramassetterék „kedvelt szőlőbirtokát”, mely egykoron Kisfaludy Sándor költő tulajdonában volt.

Ramassetter Vince 1878. máj. 10-én hunyt el „végelgyengülésben”, a ma nevét viselő utcában álló emeletes házában. Megfontolt ember lévén, „meggondolván a rövid élet mulandóságát... ép elmével, öntudatos állapotban, érett megfontolás és szabad elhatározás útján” megírta a már idézett végrendeletét, melyben 35 pontban sorolta fel ingó-, és ingatlanainak örököseit. Közülük 12 pont vonatkozik Sümeg intézményeire és emberekre, 23 pedig a kiterjedt rokonságra: testvéreire, azok családtagjaira, az általuk örökölt szőlőhegyi birtokokra, a rajtuk álló pincékre és présházakra, az itt tárolt borkészletekre és felszerelésekre.

Ramassetter a jelenben:

Sümeg városa köztéri szobrokkal, könyvekkel, kiadványokkal, a Ramassetter palack forgalmazásával, a Somló – Sümeg – Badacsony Ramassetter Borút kialakításával, szakmai rendezvényekkel, emléktáblákkal, díjakkal, folyamatosan megemlékezik a város egykori polgármesterére, mecénására.

Az utókor hálájának egyik kifejezése az 1993-ban, az Önkormányzat által alapított Ramassetter Vince Emlékplakett, más néven a Ramassetter-díj. A díjat minden évben az a sümegi vagy Sümegért sokat tett polgár kapja meg, akinek a munkásságát országos vagy megyei szinten elismerték. Sokat tett Sümegért, a városnak szentelte munkáját 10-30 éven át, vagy adományozott a városnak. A bronz emléklakettet Lugossy László veszprémi szobrászművész alkotta.

Emlékét és szellemi örökségét Egly Márk Ramassetter-díjas borász a Palota Pincében kialakított bortörténeti kiállítás keretében, valamint az Egly Szőlőbirtokon méltóképpen ápolja.

Meghatározó a Somló–Sümeg–Badacsony Borút, ahol Ramassetter Vince személye az összekötő kapocs e bortermő vidékek között.

A Balatoni Szőlő- és Borkultúra Egyesület által 2007-ben létrehozott Történelmi Szőlőültetvényen gondozott történelmi szőlőfajták is a Ramassetter-korabeli, (az 1874. évi filoxéra után még termő) középkori fajták által rekonstruálják az akkori szőlőművelést.

A Balaton-felvidéki Borvidék borvidéki borversenyeinek legtöbb pontot elért száraz bora kiérdemli a Balaton-felvidéki Borvidék Bora megtisztelő címet, s ezzel elnyeri a Ramassetter-vándordíjat is, melyet a következő borversenyig birtokol. A borászok ezzel a díjjal is tiszteletüket teszik a neves borkereskedő érdemei előtt.

Pályázati támogatással (*TOP-1.2.1-16-VE1-2017-00012* azonosítószámú Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés) az Önkormányzat, a Deák Ferenc utca 8/II., 411 hrsz. szám alatt található szülőházban egy Ramassetter Látogatóközpontot alakít ki. A program az épület felújításáról és funkcióval való ellátásáról szól. Célja, hogy egyedi élményt nyújtson a látogatók számára, élményszerűen, interaktív módon legyen bemutatva Ramassetter Vince páratlanul értékes öröksége.

5. Indoklás az értéktárba történő felvétel mellett (a sorok bővíthetők)

Ramassetter Vince életútjának ápolása népszerűsítése, az általa teremtett értékek megőrzése és megbecsülése városunk fontos feladata. Nevéhez fűződik az iskola, a kórház, borászat, valamint feleségével Kompanik Zsófiával az óvoda és számos civil szervezet megalapítása. Városunk helytörténeti jelentőségű, mai napig meghatározó mecénásának életútja fontos, hogy bekerülhessen Sümeg települési értékei közé.

6. A települési értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (honlapok, kiadványok):

Források

Egerszegi Ferenc, A Ramassetter család. Sümeg, Sümegi Fórum Alapítvány, Sümegi Városi Múzeum, 1998.

Eötvös Károly, A balatoni utazás vége. Vitis Aureus Kiadó, Veszprém, 2007.

Dr. Hőgyész László, Sümeg évszázadai. Veszprém, Eötvös Károly Megyei Könyvtár, 1989.

Ramassetter Vince ... a sümegi bornagykereskedő

Eötvös K. (2008): Utazás a Balaton körül.

Eötvös K. (2008): A balatoni utazás vége

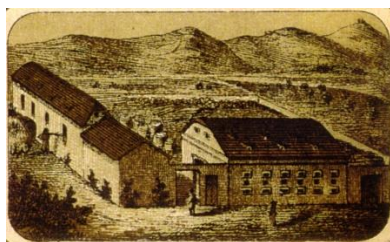
Miklósi-Sikes Csaba: Életrajzok, Családtörténetek

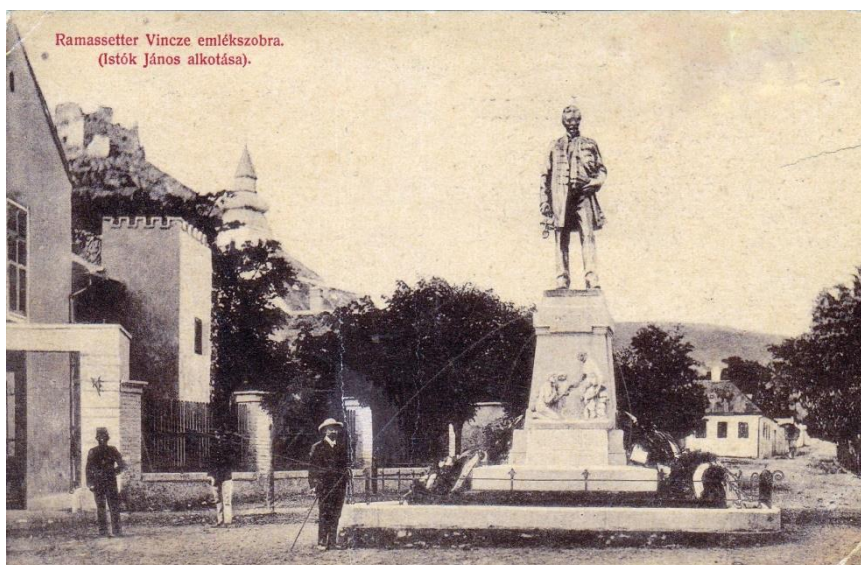
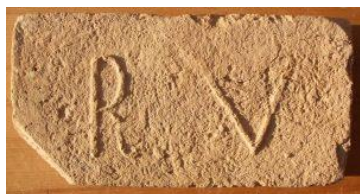
Miklósi-Sikes Csaba: RAMASSETTER VINCE (1806-1878) SZEREPE SÜMEG 19-İK SZÁZADVÉGI FEJLŐDÉSÉBEN, Országépítő folyóirat 2000.04

Oszkai Réka: Ramassetter Látogatóközpont kialakítása Sümegen, Interaktív kiállítás terve
RAMASSETTER VINCE BORKERESKEDŐ ÉS MECÉNÁS EMLÉKÉRE

<http://somlosumegbadacsony.hu/>

Fényképek

Ramassetter Vincze emlékszobra.
(Istók János alkotása).

A javaslatban bemutatott fényképek és grafikák a Sümeg és Térsége Turisztikai Nonprofit Kft. médiatárában rendelkezésre állnak, felhasználásuk engedélyezett.

Ajánlás

a Ramassetter Vince életútja c. települési érték továbbdelegálásához

Ramassetter Vince életútját részletesen bemutató javaslatot mintegy kiegészítésként és hangsúlyozásaként ezúton fogalmazom meg szakmai ajánlásomat a Veszprém Megyei Értéktárba való felvételéhez.

„Sümeg Atyjának” szerteágazó tevékenységei közül kiemelten lényeges a borkereskedői munkásság, hiszen ebből szerezte ama vagyont, amiből jótékonykodhatott, fejleszthette környezetét, életterét, hazáját. Kiterjedt borkereskedői munkássága az adott korban meghatározó volt, ő rakta le azokat az alapokat, melyeken tovább fejlődhetett a magyar borászat és borkereskedelem. A Veszprém megyében jelenleg működő négy borvidék mindegyikén termesztett szőlőt, sőt, még a megye határain is túlmutatnak kapcsolatai (szőlőfelvásárlás az ország szélesebb területeiről, még Villányból, Szekszárd környékéről is). Elsőként szerzett hírnevet a magyar bornak, sőt, még máig sincs olyan nagyságrendű borászat, mint amekkorát Ramassetter Vince akkor vezetett, működtetett. Ebből a szempontból akár nemzeti szintű értéként is becsülendő, nyilván tartható.

Ezen gondolatok alapján teljes szívből támogatom a Sümeg Települési Értéktár beadványát.

Sümeg, 2019. június 17.

Egly Márk

borász, borkereskedő

a Balatoni-Szőlő és Borkultúra Egyesület alapító tagja

a Balaton-felvidéki Borvidék Hegyközsége alelnöke